

**EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSIKSI VANKEUDESTA ANNETUN VALTIO-
NEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA, TUTKINTAVANKEUDESTA ANNE-
TUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA, YHDYSKUNTASEU-
RAAMUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUK-
SEN MUUTTAMISESTA, RIKOSSEURAAMUSALAN KOULUTUSKESKUKSESTA AN-
NETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA SEKÄ ESITUTKIN-
NASTA, PAKKOKEINOISTA JA SALAISESTA TIEDONHANKINNASTA ANNETUN
VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISESTA**

1 Yleisperustelut

Rikosseuraamuslaitoksen organisaatio muuttuu 1.9.2022 lukien. Muutosta koskeva lainsäädäntö (HE 57/2021 vp, LaVM 1/2022 vp, lait 221-240/2022) on vahvistettu 1.4.2022.

Seuraamusten täytäntöönpanoon liittyviä lakeja on muutettu organisaatio- ja virkanimikkeitä koskevilta osin vastaamaan muuttunutta organisaatiota. Lainmuutoksia vastaavasti ehdotetaan muutoksia seuraamusten täytäntöönpanoa koskevien asetusten organisaatio- ja virkanimikkeitä koskeviin säännöksiin. Muutoksia tehtäisiin vankeudesta, tutkintavankeudesta, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta sekä esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annettuihin valtioneuvoston asetuksiin.

2 Asetuksenantovaltuudet

Asetuksenantovaltuudet perustuvat vankeuslain 2 luvun 12 §:ään, 4 luvun 12 §:ään, 13 luvun 19 §:ään, 14 luvun 12 §:ään ja 18 luvun 9 §:ään, tutkintavankeuslain 9 luvun 17 §:ään, yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain 2 luvun 9 §:ään ja 13 luvun 85 §:ään, Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta annetun lain 32 §:ään sekä pakkokeinolain 11 luvun 4 §:ään.

3 Yksityiskohtaiset perustelut

3.1 Valtioneuvoston asetus vankeudesta

5 §. Tuomion lähettäminen täytäntöönpantavaksi. Pykälän 2 ja 3 momenttia muutettaisiin siten, että Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutoksen mukaisesti arviointikeskus muutettaisiin asiakasarviointien yksiköksi.

Pykälän 2 momentista poistettaisiin tarpeettomana maininta siitä, että jos tuomitun asuin- tai oleskelukunta on muuttunut, täytäntöönpanoasiakirjat on siirrettävä toimivaltaiselle Rikosseuraamuslaitoksen yksikölle ja että siirrosta on ilmoitettava täytäntöönpanoyksikölle. Viranomaisen tulee menettellä näin hallintolain (434/2003) nojalla.

9 §. *Sakon muuntorangaistukseen tuomitun vankilaan passittaminen.* Pykälää muutettaisiin siten, että, jos tuomittu ilmoittaa haluavansa avolaitokseen ja allekirjoittaa vankeuslain 4 luvun 9 §:n mukaisen päihteettömyyssitoumuksen, ulosottomiehen on ilmoitettava asiasta rikosseuraamusalueen arviointikeskuksen sijaan Rikosseuraamuslaitokselle. Arviointikeskukset poistuvat Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksessa. Täsmällinen määrittely siitä, mille Rikosseuraamuslaitoksen vastuualueelle tai mihin yksikköön muun viranomaisen tulee toimittaa Rikosseuraamuslaitokseen toimitettava asiakirja, ei myöskään ole perusteltu.

12 §. *Lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpano.* Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutosta koskevan lainsäädännön mukaisesti työjärjestysmääräyksiä voidaan antaa Rikosseuraamuslaitoksen ja rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksissä. Pykälää muutettaisiin siten, että tuomitun tyytyessä vankeuslain 2 luvun 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla tuomioon ja suostuessa tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanoon, vaikka tuomio ei ole saanut lainvoimaa, ilmoitus suostumuksesta tulee tehdä esteettömän todistajan läsnä ollessa täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle tai muulle Rikosseuraamuslaitoksen tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätylle virkamiehelle. Vastaava muutos esitetään tehtäväksi tutkintavankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 40 §:ään.

16 §. *Rangaistusajan suunnitelman toteuttaminen ja seuranta.* Pykälän 3 momenttia muutettaisiin Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti siten, että arviointikeskus muutettaisiin asiakasarvioinnin yksiköksi.

25 §. *Sähkölaitteiden tarkastaminen.* Pykälästä poistettaisiin säännös siitä, että vangin haltuun annettavat sähkölaitteet tarkastetaan vangin kustannuksella sekä vastaavasti säännös siitä, milloin laite voidaan tarkastaa uudestaan vangin kustannuksella. Laissa ei ole asetuksenantovaltuutta tältä osin. Lisäksi muustakaan Rikosseuraamuslaitoksen suorittamasta tarkastustoiminnasta ei peritä maksuja. Vastaava muutos esitetään tehtäväksi tutkintavankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:ään. Muutoksesta aiheutuisi Rikosseuraamuslaitokselle vähäisiä kustannuksia.

46 §. *Tapaamiskielto ja sen sisältö.* Vankilan johtajan virkanimike muutettaisiin pykälän 2 momentissa Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti vankilan yksikönpäälliköksi.

47 §. *Poistumislupamenettely.* Vankeuslakia on Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutoksen yhteydessä muutettu siten, että eräissä tapauksissa Rikosseuraamuslaitoksen operatiivisen toiminnan vastuualueen johtaja päättää poistumisluvan myöntämisestä aiemmin säädetyin Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön sijaan. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin vastaava nimikemuutos.

60 §. *Ampuma-aseen kantaminen.* Vankilan johtajan virkanimike muutettaisiin pykälän 2 momentissa Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti vankilan yksikönpäälliköksi.

3.2 Valtioneuvoston asetus tutkintavankeudesta

6 §. Sähkölaitteiden tarkastaminen. Pykälästä poistettaisiin säännös siitä, että tutkintavangin haluttuun annettavat sähkölaitteet tarkastetaan tutkintavangin kustannuksella sekä vastaavasti säännös siitä, milloin laite voidaan tarkastaa uudestaan tutkintavangin kustannuksella. Laissa ei ole asetustenantovaltuutta tältä osin. Lisäksi muustakaan Rikosseuraamuslaitoksen suorittamasta tarkastustoiminnasta ei peritä maksuja. Vastaava muutos esitetään tehtäväksi vankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 25 §:ään. Muutoksesta aiheutuisi Rikosseuraamuslaitokselle vähäisiä kustannuksia.

20 §. Tapaamiskielto ja sen sisältö. Vankilan johtajan virkanimike muutettaisiin pykälän 2 momentissa Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti vankilan yksikönpäälliköksi.

40 §. Lainvoimaa vailla olevan tuomion täytäntöönpano. Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutosta koskevan lainsäädännön mukaisesti työjärjestysmääräyksiä voidaan antaa Rikosseuraamuslaitoksen ja rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksissä. Pykälää muutettaisiin vankeudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:ään esitettyä muutosta vastaavasti siten, että jos tutkintavanki tutkintavankeuslain 1 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla tyytyy tuomioon ja suostuu tuomitun rangaistuksen täytäntöönpanoon, vaikka tuomio ei ole saanut lainvoimaa, ilmoitus suostumuksesta tulee tehdä esteettömän todistajan läsnä ollessa täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle tai muulle Rikosseuraamuslaitoksen tai rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätylle virkamiehelle täytäntöönpanoyksikön tai vankilan työjärjestyksen määräyksen sijaan.

3.3 Valtioneuvoston asetus yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta

2 §. Apuvalvojan määrääminen. Pykälän 2 momentissa yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajan virkanimike muutettaisiin Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäälliköksi. Säännöstä täsmennettäisiin lisäksi siten, että henkilön soveltuvuuden apuvalvojan tehtävään voisi arvioida yksikönpäällikön lisäksi rikosseuraamuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty apulaisjohtaja.

8 §. Täytäntöönpanoasiakirjat. Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että Suomeen muusta valtiosta täytäntöön pantavaksi siirretyn yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanokirjana on Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutoksen mukaisesti Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön sijaan asiakasprosesseista vastaavan vastualueen päätös.

10 §. Täytäntöönpanoasiakirjojen ja eräiden ilmoitusten lähettäminen. Rikosseuraamusalueet poistuvat Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutoksen myötä. Pykälän 1 momentista poistettaisiin näin ollen maininta rikosseuraamusalueesta.

Pykälän 1 momentista poistettaisiin myös tarpeettomana maininta siitä, että jos tuomitun asuin- tai oleskelukunta on muuttunut, täytäntöönpanoasiakirjat on siirrettävä toimivaltaiselle Rikosseuraamuslaitoksen yksikölle ja että siirrosta on ilmoitettava täytäntöönpanoyksikölle. Viranomaisen tulee menetellä näin hallintolain (434/2003) nojalla.

3.4 Valtioneuvoston asetus Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksesta

3 §. *Asian käsittely johtokunnassa.* Pykälän 1 ja 2 momenteissa johtajan virkanimike muutettaisiin yksikönpäälliköksi organisaatiouudistuksen mukaisesti.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että johtokunta käsittelee toimivaltaansa kuuluvat asiat koulutuskeskuksen yksikönpäällikön tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätyn virkamiehen esittelystä. Voimassa olevan säännöksen mukaan asiat käsitellään johtajan tai määräämänsä virkamiehen esittelystä. Yksikönpäällikön päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset esittelisi johtokunnalle muu Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty virkamies. Voimassa olevan säännöksen mukaan asian esittelee koulutuskeskuksen työjärjestyksessä määrätty virkamies. Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksella ei organisaatiouudistuksen myötä ole omaa työjärjestystään, vaan koulutuskeskusta koskevat työjärjestysmääräykset ovat Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä. Rikosseuraamuslaitosta ja seuraamusten täytäntöönpanoa koskevaa lainsäädäntöä on myös organisaatiomuutoksen yhteydessä muutettu siten, että esimiehen määräyksen sijaan toimivalta tulee määritellä työjärjestyksellä.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin siten, että johtokunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteerille maksettavista palkkioista ja matkakustannusten korvaamisesta päättäisi organisaatiomuutoksen mukaisesti Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön sijaan Rikosseuraamuslaitoksen hallinto- ja tukipalveluista vastaava vastuualue.

4 §. *Yksikönpäällikön tehtävät.* Pykälän otsikossa sekä 1 ja 3 -kohdissa muutettaisiin johtajan virkanimike yksikönpäälliköksi Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti. Lisäksi 1 -kohtaa muutettaisiin Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutosta vastaavasti siten, että yksikönpäällikön tehtävänä on tehdä Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön sijaan esitys Rikosseuraamuslaitoksen kehittämisestä ja ohjauksesta vastaavalle vastuualueelle koulutuskeskuksen toiminta- ja taloussuunnitelmaksi sekä talousarvioiksi.

5 §. *Työjärjestys.* Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksella ei ole Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksesta annettuun lakiin tehdyn muutoksen mukaan erillistä työjärjestystä, vaan koulutuskeskusta koskevat työjärjestysmääräykset ovat Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä. Pykälää muutettaisiin tätä vastaavasti siten, että Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksen työjärjestyksen sijaan Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätään tarkemmin koulutuskeskuksen tehtävistä, organisaatiosta, johtamisesta, virkamiesten tehtävistä ja sijaisista sekä asioiden valmistelusta ja ratkaisemisesta koulutuskeskuksessa.

11 §. *Koulutuskeskuksen henkilöstö.* Pykälään muutettaisiin johtajan virkanimike yksikönpäälliköksi organisaatiouudistuksen mukaisesti.

12 §. *Henkilöstön kelpoisuusvaatimukset.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaan muutettaisiin johtajan virkanimike yksikönpäälliköksi Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti.

13 §. *Virkojen täyttäminen ja muun henkilöstön ottaminen.* Pykälän 1 momenttiin muutettaisiin johtajan virkanimike yksikönpäälliköksi Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti. Momenttia täsmennettäisiin lisäksi siten, että sivutoimisen henkilöstön ottamisesta päättää yksikönpäällikö tai Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä määrätty virkamies. Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksella ei ole Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksesta annettuun lakiin tehdyn

muutoksen mukaan omaa työjärjestystään, vaan koulutuskeskusta koskevat työjärjestysmääräykset ovat Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä.

14 §. *Virkavapaus.* Pykälää muutettaisiin Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutosta vastavasti siten, että johtajan virkanimike muutettaisiin yksikönpäälliköksi ja virkavapauden yksikönpäällikölle myöntäisi Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön sijaan Rikosseuraamuslaitoksen kehittämistä ja ohjauksesta vastaava vastuualue. Rikosseuraamusalan koulutuskeskus sijoittuu uudessa organisaatiossa kehittämistä ja ohjauksesta vastaavalle vastuualueelle.

15 §. *Kirjasto.* Pykälää täsmennettäisiin siten, että Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksen kirjaston tehtävät ja tavoitteet määrätään Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä. Voimassa olevassa säännöksessä todetaan, että ne määrätään työjärjestyksellä, millä viitataan Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksen työjärjestykseen. Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksella ei ole Rikosseuraamuslaitoksen koulutuskeskuksesta annettuun lakiin tehdyn muutoksen mukaan omaa työjärjestystään, vaan koulutuskeskusta koskevat työjärjestysmääräykset ovat Rikosseuraamuslaitoksen työjärjestyksessä.

3.5 Valtioneuvoston asetus esitutkinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta

2 luku Pakkokeinot

5 §. *Tutkinta-arestiin määrätyn velvollisuuksien rikkomisen selvittäminen ja sen kirjaaminen.* Yhdyskuntaseuraamustoimiston johtajan virkanimike muutettaisiin pykälässä Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiouudistuksen mukaisesti yhdyskuntaseuraamustoimiston yksikönpäälliköksi.

4 Esityksen vaikutukset

Asetusmuutokset liittyvät Rikosseuraamuslaitoksen rakenneuudistukseen, jonka vaikutuksia on käsitelty sitä koskevassa hallituksen esityksessä HE 57/2021 vp.

Asetusmuutoksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia ottaen huomioon Rikosseuraamuslaitokselle arvioidut vähäiset vaikutukset valtioneuvoston asetuksen vankeudesta 25 §:n ja valtioneuvoston asetuksen tutkintavankeudesta 6 §:n muutoksista.

5 Asian valmistelu

Asetukset on valmisteltu yhteistyössä Rikosseuraamuslaitoksen kanssa. Muutokset koskisivat ainoastaan sitä, että asetukset muutettaisiin vastaamaan Rikosseuraamuslaitoksen organisaatiomuutoksen mukaisia virkanimikkeitä ja käsitteitä. Muutokset ovat teknisluontoisia. Lisäksi valtioneuvoston vankeudesta annetun asetuksen 25 §:stä ja valtioneuvoston tutkintavankeudesta annetun asetuksen 6 §:stä poistettaisiin säännös siitä, että vangin/tutkintavangin haltuun annettavat sähkölaitteet tarkastetaan vangin/tutkintavangin kustannuksella. Laissa ei ole asetuksenantovaltuutta tältä osin.

Asetukset on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä.

6 Voimaantulo

Asetukset tulisivat voimaan 1.9.2022.